

Kommissorium for samarbejdsaftale om tidlig opsporing og indsats for børn og unge i psykisk mistrivsel i tre udvalgte risikogrupper

Baggrund

Der er behov for indsatser for at nedbringe antallet af børn og unge i psykisk mistrivsel. Derfor har Sundhedssamarbejdsudvalget sat fokus på netop dette område.

Dato 11.10.2023/27.10.2023

Sandra Bjerre Nielsen

Tina Dyrby Svanholm

Dette kommissorium udspringer af en beslutning på Sundhedssamarbejdsudvalgs møde den 29. september om, at der skal udarbejdes en samarbejdsaftale om tidlig opsporing og indsats for børn og unge i risikogrupper.

Der er tale om tre konkrete grupper:

1. Børn og unge med erkendte psykiske problemer
2. Børn med kronisk somatisk sygdom
3. Børn og unge der er pårørende til forældre eller søskende med psykisk sygdom

Der er direkte sammenhæng mellem denne arbejdsgruppes leverancer og de lettilgængelige tilbud til børn og unge i psykisk mistrivsel i kommunerne, som implementeres i 10 års planen for psykiatrien. Det forudsættes, at rammerne for de lettilgængelige er på plads, inden arbejdsgruppen kan påbegynde arbejdet, hvorfor tidsplanen for arbejdsgruppen kan flytte sig.

Formål

Der findes statistisk belæg for, at børn med kronisk somatisk sygdom og unge med erkendte psykiske problemer har en generel lavere trivsel end børn og unge uden diagnoser. Dette ses bl.a. i "Trivsel og hverdagsliv blandt børn og unge med kronisk sygdom" fra 2019, hvor man benytter sig af WHO's trivselsindeks.

Det anbefales derfor, at der hos praktiserende læger og i ambulatorier arbejdes systematisk med screening for mental sundhed af børn med kronisk somatisk sygdom og unge med erkendte psykiske problemer. Der benyttes allerede i dag screening for mental sundhed, men det er oplevelsen, at det ikke sker i tilstrækkelig grad og ikke systematisk. Der findes flere anerkendte metoder til screening for mental sundhed. Hvilken model der vælges afhænger selvfølgelig af hvilke symptomer, der opleves hos barnet/den unge. Når barnet/den unge har gennemgået en screening vil der være behov for yderligere undersøgelse, inden der kan stilles en egentlig diagnose. Afhængigt af udfaldet af screeningen kan barnet/den unge henvises til yderligere udredning, hvis de viser tegn på psykisk mistrivsel.

En anden gruppe, som også skal omfattes af samarbejdsaftalen, er børn og unge, der er pårørende til forældre eller søskende med psykisk sygdom. De er også i risikogruppen for at blive ramt af mistrivsel og dårlig mental sundhed. Her har Danske Regioner taget initiativ til fremme opsporing og tilbud til børn af forældre med psykisk sygdom. Det skal bl.a. ske ved, at

personalet i psykiatrien forpligter sig til at spørge patienter, om de har børn som pårørende. Samarbejdet med kommuner og organisationer omkring tilbud til denne gruppe af børn og unge skal også styrkes som en del af initiativet.

Arbejdsgruppens opgaver

Der skal nedsættes en arbejdsgruppe, som kan definere, hvordan, hvor og af hvem arbejdet med opsporing af børn og unge i de tre risikogrupper skal håndteres. Det er også en opgave for arbejdsgruppen at pege på, hvilken indsats der er behov for, når der er opsporet et barn eller en ung i en af de tre risikogrupper.

Arbejdet deles op i tre spor, så hver risikogruppe kan behandles særskilt. Alle i arbejdsgruppen mødes til et indledende rammesættende møde, derefter mødes deltagerne i de tre spor, og så samles hele arbejdsgruppen til et fælles afsluttende møde, hvor erfaringer og diskussioner i de tre spor kan forenes, og der udarbejdes det endelige bud på håndtering af opgaven med at opspore børn og unge i de tre risikogrupper. Arbejdsgruppen skal afdække hvilke tilbud de børn og unge, som via opspring, viser tegn på psykisk mistrivsel, har behov for. Der skal herudover udarbejdes et forslag til organisering omkring indsatsen til de opsporede børn og unge.

Det forventes, at samarbejdsaftalen skal indeholde en model for screening og tidlig opsporing for hvert af de tre spor samt en handleplan for de børn og unge, som vurderes at have behov for et tilbud for at forebygge udvikling af psykisk mistrivsel.

Arbejdsgruppens leverancer skal tilrettelægges i sammenhæng med de øvrige initiativer på området – samarbejdsaftalen for børn og unge i psykisk mistrivsel, 10 års planen for psykiatrien og de øvrige anbefalinger fra Sundhedssamarbejdsudvalget på området.

Arbejdsgruppens opgaver

- Beskrive en model for opsporing og indsats for børn og unge i de tre risikogrupper
  - Beskrivelse af organiseringen af indsatsen – hvem gør hvad?
- Beskrivelse af hvilke tilbud børn og unge, der via opsporing, udviser tegn på psykisk mistrivsel, skal tilbydes – her kan der ses på
  - Hvilke tilbud der allerede findes?
  - Hvilke tilbud der med fordel kan etableres?
- Udarbejde en plan for implementering af modellen for opsporing og indsats for børn og unge i de tre risikogrupper samt en plan for evaluering af indsatsen

Som udgangspunkt nedlægges arbejdsgruppen, når aftalen er godkendt af parterne, medmindre andet besluttet af formandskabet for arbejdsgruppen. Eksempelvis kan der ved behov udpeges en mindre del af arbejdsgruppen til at bistå sekretariatet i arbejdet med opfølgningen.

Arbejdsgruppen referer til Sundhedsstyregruppen.

Sammensætning af arbejdsgruppen

Der skal udpeges deltagere til hvert af de tre spor, svarende til de tre risikogrupper. Alle der sidder med i de tre spor, skal også deltage i fælles møder i arbejdsgruppen.

Formandskabet til arbejdsgruppen skal udpeges, 1 fra regional side og 1 fra kommunal side, begge på direktørniveau.

Spor 1 Børn og unge med erkendte psykiske problemer

- BUA (regional)
- Almen praksis
- PPR (kommunal)
- Familieområdet (kommunal)
- Skoleområdet (kommunal)

Spor 2 Børn med kronisk somatisk sygdom

- Pædiatrien (regional)
- Sundheds IT (regional)
- Almen praksis
- Sundhedsplejen (kommunal)

Spor 3 Børn og unge der er pårørende til forældre eller søskende med psykisk sygdom

- Pårørende organisation fx Bedre Psykiatri
- Psykiatrien (regional)
- Familieområdet (kommunal)
- PPR/skoleområdet (kommunal)

Arbejdsgruppen sekretariatsbetjenes af en medarbejder fra det fælleskommunale sekretariat og en medarbejder fra Sundhedsplanlægning i Region Midtjylland.

Formandskabet og sekretariatet kan i fællesskab supplere med ad hoc deltagere efter behov.

Proces og tidsplan, herunder godkendelsesproces

Der forventes 6 møder i alt:

- 1 halvdags opstartsworkshop for alle
- 1 opstartsmøde i de tre spor 2 timer (uden formandskab)
- 2 arbejds møder i de tre spor 2 timer i hvert spor (uden formandskab)
- 1 fælles færdiggørelsesmøde for alle 2 timer
- 1 møde til håndtering af hørings svar for alle 2 timer

I alt 14 timer for arbejdsgruppen i perioden januar til august 2024¹.

Særligt for formandskabet:

- Et opstartsmøde med forventningsafstemning mellem formandskab og sekretariat 1 time inden opstartsworkshop
- Et opsamlingsmøde – status på arbejdet i de tre spor forud for færdiggørelsesmødet mellem formandskab og sekretariat 1 time
- Et afsluttende møde i forbindelse med håndtering af hørings svar formandskab og sekretariat ½ time

Samarbejdsaftalen skal være klar til godkendelse i Sundhedssamarbejdsudvalget i 3. kvartal 2024. Aftalen skal efterfølgende godkendes i regionsrådet og de 19 byråd.

Aftalen sendes i faglig høring primo juni med høringsfrist medio august 2024.

Baggrundsmateriale

---

¹ Hvis en eller flere deltagere repræsenterer mere end et spor vil det betyde 4 timer yderligere i tidsforbrug pr. ekstra spor

Arbejdsgruppen skal som minimum i sit arbejde inddrage følgende materiale:

- [Samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel](#)
- Nationale/regionale retningslinjer - [10-års plan for psykiatrien](#)
- Danske Regioners indsats om systematisk opsporing og støtte til børn og unge med psykisk sygdom i familien
<https://www.regioner.dk/services/nyheder/2023/marts/danske-regioner-vil-fremme-opsporing-og-tilbud-til-boern-af-foraeldre-med-psykisk-sygdom>